

Kokousaika	Keskiviikkona 13.9.2023 klo 17.00–17.45
Kokouspaikka	Kaunisniemen leirikeskus
Läsnä	Ulvinen Heli, kirkkoherra, puheenjohtaja Huostila Mari, jäsen Isomöttönen Ahti, jäsen Kartano Ulla, jäsen Kerttula Anu, jäsen Kosonen Ida, jäsen Lindholm Sinikka, jäsen Ojamäki-Salminen Minna-Mari, jäsen Tuomi Janina, jäsen Tuomi Juha, jäsen Uusi-Heikkilä Elisa, jäsen
	Seija Koivisto, sihteeri
Käsitellyt asiat	§ 51 - § 61
Allekirjoitukset	Puheenjohtaja Heli Ulvinen Sihteeri Seija Koivisto
Pöytäkirjan tarkastus	Paikka ja aika Hämeenlinna 15.9.2023 Allekirjoitukset Juha Tuomi Mari Huostila
Pöytäkirja yleisesti nähtävänä	Paikka ja aika Lammin kirkkoherranvirasto 15.9. – 6.10.2023 Todistaa Kirkkoherra Heli Ulvinen
Otteen oikeaksi todistaa	

51 §**Kokouksen avaus**

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

52 §**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kutsu kokoukseen toimitetaan jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta. Kutsuun on liitettävä luettelo käsiteltävistä asioista.

Kokouskutsu ja esityslista on lähetetty sähköpostina 6.9.2023.

Päätösesitys (kirkkoherra): Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

53 §**Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**

Päätösesitys (kirkkoherra): Esitän seurakuntaneuvoston hyväksyttäväksi, että kokouksen työjärjestykseksi hyväksytään esityslistan mukainen järjestys.

Päätös: Hyväksyttiin.

54 §**Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta**

Päätösesitys (kirkkoherra): Esitän seurakuntaneuvoston hyväksyttäväksi, että pöytäkirjan tarkastajina toimivat seurakuntaneuvoston jäsenet, kaksi kerrallaan vuoronperään aakkosjärjestyksessä. Esitän, että tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajina toimivat Juha Tuomi ja Mari Huostila.

Päätös: Hyväksyttiin.

55 §**Vuoden 2024 toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä vuosien 2025–2026 toimintasuunnitelman laatiminen**

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on kokouksessaan 24.8.2023 § 80 antanut seurakuntayhtymän talousarvion 2024 laatimisohjeen ja aikataulun (liite nro 1).

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän talousarvion laadinnan perusajatuksena on ollut, että tilikauden tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Seurakuntayhtymän talousarvion valmistelussa verotulojen ennustetaan nousevan verouudistuksesta johtuen edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Tuloveroprosentiksi yhteinen kirkkoneuvosto esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle 1,30 %. Seurakuntien ja seurakuntayhtymän jako-osuudet ovat vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaiset, seurakunnat 55 % ja yhtymä 45 % ennen lisäyksiä pienille seurakunnille ja korjauksiin. Pienemmille seurakunnille jaetaan tukea jäsenmäärän mukaan seuraavasti: Lammille 64.000 euroa ja Hauholle 36.000 euroa; yhteensä 100.000 euroa toiminnan turvaamiseksi.

Kirkon virka- ja työehtosopimus (KirVESTES) on voimassa 1.3.2023–28.2.2025. Vuoden 2023 huhtikuun alussa palkat nousivat keskimäärin 4,5 % ajalle 1.4.–31.12.2023. Vuonna 2024 palkkojen arvioidaan nousevan 3 %. Tavoitteena on, että vakituisen henkilöstön lukumäärä seurakuntayhtymässä ei saa nousta. Vuoden 2024 talousarviossa suorituslisään varataan 1,1 % (eli n. 60.000 euroa) yleisen palkkausjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön peruspalkkojen yhteismäärästä.

Lammin seurakunnan talousarvionmääräraha vuodelle 2024 on 692.000 euroa (vuonna 2023 656.595 euroa). Tästä määrärahasta 64.000 euroa on talousarviotukea seurakuntayhtymän pienille seurakunnille.

Lammin seurakunnan seurakuntaneuvosto hyväksyi kokouksessaan 7.9.2022 § 43 Lammin seurakunnan Strategia 2027. Strategia on yhteisesti hyväksytty kartta, yhteinen linjaus, jonka avulla seurakunta suunnistaa tulevaisuuteen ja asettaa kullekin vuodelle toiminnan painopisteet. Strategiassa seurakunnan toiminta-ajatus on ilmaistu sanoin:

OTA OPIKSES, USKO ILOKSES

Seurakunnan tulevaisuudennäköinä eli visiona on

Lammin seurakunta vuonna 2027

Lammin seurakunta on seurakuntalaiset yhteen kokoava, kuunteleva ja yhteisössä arvostettu toimija. Olemme tuki, turva ja kumppani. Tarjoamme mahdollisuuden merkitykselliseen osallisuuteen. Kuljemme yhdessä toistemme rinnalla tukien erityisesti lapsia ja nuoria. Vaalimme luontoa ja iloitamme siitä. Viestimme evankeliumin ilosanomaa rohkeasti ja luovasti. Olemme aikaamme seuraava ja samalla perinteitä kunnioittava seurakunta.

Strategia sisältää viisi painopistealuetta, joiden avulla tulevaisuudennäkyä pyritään toteuttamaan. Kunkin vuoden painopisteestä sovitaan yhdessä luottamus- henkilöiden ja työntekijöiden kanssa. Sopiminen tapahtuu Toiminta- ja taloussuunnitelmaseminaareissa, TTS I:ssä ja TTS II:ssa, joista ensin mainittu pidetään toukokuussa ja jälkimmäinen elo- syyskuussa. Vuoden 2024 painopisteestä sovitaan 13.9.2023 pidettävässä TTS II-seminaareissa. Valittu painopiste on lähtökohtana tehtäväalueiden vuoden 2023 avaintavoitteille ja toimintasuunnitelmille.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaan liittyy henkilöstön koulutussuunnitelma. Koulutussuunnitelmassa harkitaan henkilöstön koulutustarve suhteessa seurakunnan perustehtävään ja sen pohjalta painopistealueelle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Koulutussuunnitelma pitää sisällään talousarviovuotta koskevan toteutussuunnitelman sekä kahden seuraavan vuoden tavoitteet ylemmällä tasolla.

Lapsivaikutusten arviointi (lapsiasiahenkilöt):

Kun talousarvio vuodelle 2024 laaditaan +/- 0 %:n tasolla, ei toiminnan budjetista tarvitse vähentää, jolloin voidaan tuottaa lapsille ja nuorille rahallisesti samanarvoisia palveluja, toimintaa ja tapahtumia kuin aiemminkin. Toiminta- ja koulutussuunnitelmat arvioidaan, kun ne ovat arvioitavissa.

Päätösesitys (kirkkoherra):

Esitän, että seurakuntaneuvosto edellyttää työntekijöitä tehtäväalueittain laatimaan vuoden 2024 toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä vuosien 2025–2026 toiminta- ja taloussuunnitelman Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston ja Lammin seurakunnan seurakuntaneuvoston asiasta antamien laatimisohjeiden mukaisesti. Tehtäväalueen Tuulos toimintasuunnitelman ja talousarvion laatii Tuuloksen alueseurakunnan alueneuvosto. Lammin seurakunnan talousarvio vuodelle 2024 tulee laatia muiden kuin henkilöstömenojen osalta +/- 0 %:n tasolla. Kirkkoherran tulee lisäksi oikaista talousarviossa mahdollisesti olevia vinoumia siten, että siitä tulee kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen ja Lammin seurakunnalle annetun talousarvioraamin suuruinen.

Tehtäväalueiden avaintavoitteiden ja toimintasuunnitelmien lähtökohtana tulee olla TTS II:ssa, 13.9.2023, yhteisesti sovittava, Lammin seurakunnan Strategia 2027, mukainen painopiste. Avaintavoitteet ja toimintasuunnitelman määrärahojen käytöstä tehtäväalueet laativat asiasta annetulle erilliselle lomakkeelle. Koulutusanomus tehdään siitä annetulle lomakkeelle. Anottavan koulutuksen tulee tukea seurakunnan yhteisesti valitun painopisteen ja sen pohjalta laadittujen tehtäväalueen avaintavoitteiden toteutumista tai tehtäväalueen muita tarpeita. Koulutusanomusten koordinointi ja koulutussuunnitelman laatiminen annetaan kirkkoherran tehtäväksi.

Ehdotukset vuoden 2024 toimintasuunnitelmaksi ja edelleen vuosien 2025–2026 toimintasuunnitelmaksi sekä koulutusanomukset vuodelle 2024 tulee toimittaa kirkkoherralle viimeistään su 1.10.2023.

Päätös: Hyväksyttiin.

56 §

Lammin seurakunnan edustajien nimeäminen Nuorten vaikuttajaryhmään

1.7.2023 voimaan tulleen uuden Kirkkojärjestyksen mukaan (KJ 10. luku §5) nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi seurakunnan on asetettava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vaikuttajaryhmä voi olla usean seurakunnan yhteinen. Vaikuttajaryhmän tehtävänä on vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä osallistua seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Vaikuttajaryhmään valittavien tulee olla konfirmoituja alle 29-vuotiaita seurakunnan jäseniä.

Hämeenlinnan seurakuntayhtymän seurakunnista Hämeenlinna-Vanajan seurakunnalla on nuorten vaikuttajaryhmä ollut olemassa jo aiemmin, mutta Hauhon ja Lammin seurakunnilla ei. Hämeenlinna-Vanajan seurakunta on esittänyt, että Hauhon ja Lammin seurakunnat nimeäisivät edustajansa jo olemassa olevaan Hämeenlinna-Vanajan nuorten vaikuttajaryhmään, jolloin tuosta ryhmästä tulisi Hämeenlinnan seurakuntayhtymän seurakuntien yhteinen nuorten vaikuttajaryhmä, jota hallinnoisi Hämeenlinna-Vanajan seurakunta. Tällöin Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkoneuvostolle voitaisiin esittää, että kyseinen Hämeenlinnan seurakuntien nuorten vaikuttajaryhmä toimisi nuorten vaikuttajaryhmänä myös seurakuntayhtymässä päätettävien asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Lapsivaikutusten arviointi (lapsiasiahenkilöt):

Edustajan nimeämisellä saadaan myös Lammin ja Tuuloksen alueen nuorten ääni kuuluviin päätöksenteossa. Nuoria kuulemalla voidaan saada uutta arvokasta tietoa asioista, joita aikuiset eivät välttämättä osaa ottaa huomioon.

Haasteena on, mikäli tehtävään ei löydy edustajaa Lammin seurakunnan alueen nuorista.

Päätösesitys (kirkkoherra): Esitän, että Lammin seurakunta nimeää edustajan Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan hallinnoimaan nuorten vaikuttajaryhmään. Esitän, että Lammin seurakunnan edustajaksi nimetään Veera Laine.

Päätös: Hyväksyttiin.

57 §

Lammin seurakunnan edustajat Kiinteistöstrategian päivitys -työryhmään

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 17.5.2023 § 50, että kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta käynnistää kiinteistöstrategian päivittämisen ja perustaa työryhmän, joka valmistelee ja ohjaa kiinteistöstrategian päivittämistä. Työryhmän tulee koostua sekä luottamushenkilöistä että viranhaltijoista ja siihen tulee kuulua edustajia jokaisesta seurakunnasta ja seurakuntayhtymästä.

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta päätti kokouksessaan 15.8.2023 79 § Kiinteistöstrategian päivittäminen, seuraavasti:

- 1) käynnistää kiinteistöstrategian päivittämisen.
- 2) perustaa kiinteistöstrategian päivitys -työryhmän. Työryhmä valmistelee ja ohjaa kiinteistöstrategian päivittämistä.
- 3) **pyytää seurakuntia nimeämään työryhmään yhden edustajan luottamushenkilöistä ja yhden edustajan viranhaltijoista/työntekijöistä sekä seurakuntayhtymää nimeämään 1–2 edustajaa viranhaltijoista/työntekijöistä. Hämeenlinna-Vanajan seurakunta voi halutessaan nimetä työryhmään kaksi edustajaa luottamushenkilöistä.**
- 4) johtokunnan edustajaksi kiinteistöstrategian päivitys -työryhmään valittiin Vesa Koskisen esittämänä yksimielisesti Iija Filén.
- 5) kutsua työryhmään yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja Antti Hiedan ja yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Heli Ulvisen.
- 6) valtuuttaa vt. talous- ja hallintojohtajan tekemään tarvittavat järjestelyt tarvittavan lisäresurssin hankkimiseksi.

Päätösesitys (kirkkoherra): Esitän, että seurakuntaneuvosto nimeää Lammin seurakunnan edustajiksi kiinteistöstrategian päivitys -työryhmään luottamushenkilöistä Mari Huostilan ja viranhaltijoista kirkkoherra Heli Ulvisen.

Päätös: Hyväksyttiin.

58 §**Lammin seurakunnan edustaja Tammenlehvän Perinneyhdistyksen seurakuntien edustajien alaverkostoon**

Veteraanasioissa on tapahtumassa valtakunnallisia muutoksia. Kaikki veteraanijärjestöt siirtyvät Tammenlehvän perinneliiton alaisuuteen. Hämeenlinnan seudulla toiminut veteraanasiaain neuvottelukunta on päättämässä toimintansa vuoden 2023 aikana ja tätä työtä on jatkamassa Tammenlehvän Perinneyhdistys.

Hämeenlinnaseudun Perinneyhdistys on käynnistänyt toimialueellaan veteraaniperinnetyön tulevaisuuden järjestämistä edellyttämät toimet kuntien, seurakuntien ja opetustoimen edustajien kanssa. Hämeenlinnan seudulle tullaan perustamaan veteraaniperinnetyön tulevaisuuden järjestämistä selvittäneen työryhmän ehdotuksen mukaisesti Hämeenlinnaseudun veteraaniperinnetyön yhteistyöverkosto. Tämän pääverkoston muodostavat kuntien-, seurakuntien- ja opetuspalveluiden alaverkostot.

Hämeenlinnaseudun Perinneyhdistys pyytää alueen kuntia, seurakuntia ja opetustointia nimeämään edustajansa kyseisiin alaverkostoihin. Kuhunkin alaverkostoon vähintään yksi pysyvä henkilö.

Tammenlehvän Perinneliiton Hämeenlinnaseudun Perinneyhdistys ry:n kirje esityslistan ohessa.

Lapsivaikutusten arviointi (lapsiasiahenkilöt): Päätöksellä ei ole lapsivaikutuksia.

Päätösesitys (kirkkoherra): Esitän seurakuntaneuvostolle, että se nimeää Tammenlehvän Perinneliiton Hämeenlinnaseudun Perinneyhdistys ry:n seurakuntien edustajien alaverkostoon Lammin seurakunnan edustajaksi kirkkoherra Heli Ulvisen.

Päätös: Hyväksyttiin.

59 §**Ilmoitusasiat, onnitelut ja muistamiset**

- Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston 1.6.2023 kokouksen päätökset
- Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston 1.6.2023 kokouksen päätökset
- Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston 15.6.2023 Teams-kokouksen päätökset
- Hämeenlinnan seurakuntayhtymän kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnan kokouksen 15.8.2023 päätökset
- Hämeenlinnan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston 24.8.2023 kokouksen päätökset
- Rannun ystävyysseurakunnan vierailu Lammilla 26. – 28.8.2023 /Ulvinen ja Skaffari

Päätösesitys (kirkkoherra): Merkitään tiedoksi.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

60 §

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Pöytäkirjaan liitetään Kirkkolain 24 luvun 3–5 §:n mukaiset ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemisestä sekä todettiin pöytäkirjan pykälät, joista oikaisuvaatimusta eikä valitusta voida tehdä.

61 §

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Hämeenlinnan seurakuntayhtymä

Lammin seurakunta

13.9.2023 § 51-61

1 MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (652/2023) 12 luvun 4 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 51–55, 59-61

Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto

Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 12 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pöytäkirjan pykälät: 56–58

Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot

1. Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta lain evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta (viranhaltijalaki) 73 §:n mukaan viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 2 §:ssä tarkoitettussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.
2. Muutosta ei saa erikseen hakea oikaisuvaatimuksella tai kirkollisvalituksella päätökseen, joka koskee viranhaltijalain 62 §:n 4 momentissa tarkoitettua väliaikaista virantoimituksesta pidättämistä.
3. Seurakunnan jäsenellä ei ole oikeutta tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta kirkkolain 12 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston päätöksestä, jos se koskee toiseen henkilöön kohdistuvaa diakoniaa, kristillistä kasvatusta tai opetusta.
4. Valittamalla ei saa hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valittamalla ei myöskään saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.
5. Muun lainsäädännön mukaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot

Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 12 luvun 8 §:n 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyсарvon. Kansalliset kynnyсарvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
- 150 000 € (rakennusurakat);
- 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitettut sosiaali- ja terveystalvet);
- 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitettut muut erityiset palvelut) ja
- 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

Pöytäkirjan pykälät:

2 OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot:

Lammin seurakuntaneuvosto

Käyntiosoite: Katariinantie 2, 16900 Lammi

Postiosoite: Katariinantie 2, 16900 Lammi

Sähköposti: lammin.seurakunta@evl.fi

Pöytäkirjan pykälät: 56–58

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

3 VALITUSOSOITUS

Kirkollis- ja hallintovalitukset

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Postiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät:

Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos muutoksenhakuajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

4 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET, VALITUSASIAKIRJOJEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä – päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksensä tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomainen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

[Tuomioistuinmaksulain](#) (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 4, 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 € ja markkinaoikeudessa 2 120 €. Käsitelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 240 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6 350 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

[Maksut - Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](#)

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Seurakuntaneuvoston kokouksen
13.9.2023 5/23 § 55
LIITE nro 1

TALOUSARVION LAATIMISOHJE

YLEISTÄ TALOUSARVIOSTA 2024

Talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma laaditaan noudattaen kirkkolain ja -järjestyksen säädöksiä ja Kirkkohallituksen virastokollegion antamaa seurakuntatalouden talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisohjetta. Kirkkojärjestyksen 6. luvun 2. pykälän mukaan jokaista kalenterivuotta varten laaditaan talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksytään toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi. Talousarviovuosi on toiminta- ja taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vaikka talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma ovat sisällöltään ja rakenteeltaan samanlaisia, on kuitenkin huomattava, että niiden välillä on eroa oikeudellisessa sääntelyssä. Juridiselta kannalta katsottuna talousarvio on yksityiskohtaisesti säännelty ja ohjeistettu. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin toiminta- ja taloussuunnitelman sitovuus, myös toiminta- ja taloussuunnitelma on seurakuntatalouden hallintoelimiä ja henkilöstöä velvoittava asiakirja. (Seurakuntatalouden talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisohje Virastokollegio 18.8.2022). Myös suunnitteluvuosien budjetointiin on paneuduttava huolella henkilöstön, toiminnan ja kiinteistötarpeiden suhteen, jotta tulos pysyy ylijäämäisenä.

Keskuse seurakuntatalon sisäilmaongelmista johtuvien väistötilojen Reskankulman tiloista ja Paroistentien vuokratusta varastotilasta aiheutuu kuluvana vuonna edelleen 200 000 euron vuosikustannukset. Kiinteistötoimen kuluja nostaa lisäksi hintojen nopea nousu etenkin energian osalta. Inflaatio oli heinäkuussa 2023 6,5 % , vuonna 2022 7,1 % ja vuonna 2021 2,2 %. Hankkeet kirjataan suoraan käyttötalousosaan. Aiempina vuosina ne on siirretty käyttötalousosaan talousarviomuutoksina vuoden aikana. Raamiin on lisätty yhtymään 125 000 euroa.

Talousarvio 2024 raamin laadinnan perusteita:

1. Talousarvioesityksen tulee olla ylijäämäinen
2. Tuloveroprosentti esitetään pidettävän ennallaan 1,30 prosentissa.
3. Vuonna 2023 verotulojen arvioidaan nousevan edellisvuodesta verouudistuksen takia 0,5 miljoonaa euroa.
4. Yhteisen kirkkovaltuuston 13.12.2018 hyväksymän perussäännön 4 pykälän mukaan seurakuntien jako-osuudet määräytyvät niiden jäsenmäärän perusteella edellisen vuoden tammikuun 1. päivän tilanteen mukaan. Perustelluista syistä yhteinen kirkkoneuvosto voi poiketa jakoperusteista.
5. Jako-osuusesitys on vuoden 2022 tilinpäätöksen mukainen, seurakunnat 55 % ja yhtymä 45 % ennen lisäyksiä pienille seurakunnille ja korjauksiin
6. Pienemmille seurakunnille jaetaan tukea jäsenmäärän mukaan seuraavasti: Lammille 64 000 euroa ja Hauholle 36 000 euroa, yhteensä 100 000 euroa. Aiempina vuosina pienten seurakuntien tuki on ollut 80 000 euroa.
7. Perusteluina veroprosentin pitämiselle ennalleen vuodelle 2023 oli tulevat investoinnit. Yhtymän talousarvioon lisätään 125 000 euron määräraha mm. aiempaa suurempia korvausinvestointivaateen mukaisia korjauksia varten.

8. Muutoksena aikaisempiin vuosiin hyväksyttäväksi tuodaan pääluokkakohtaiset talousarviot aiemman yhtymätason talousarvion sijaan
9. Kirkon voimassa olevaa virka- ja työehtosopimusta ajalle 1.3.2023–28.2.2025 noudatetaan
10. Tavoitteena on, että vakituisen henkilöstön lukumäärä seurakuntayhtymässä ei saa nousta. Kaikki eläköitymisen tai muun syyn takia vapautuvat virat/toimet täytetään vasta huolellisen harkinnan jälkeen.
11. Investoinnit vuodelle 2024 tulevat talousarvion päättämisen yhteydessä käsittelyyn
12. Hankkeet sisällytetään jo talousarvion laadinnan yhteydessä käyttötalousosaan

Kirkon virka- ja työehtosopimus (KirVESTES) on voimassa 1.3.2023–28.2.2025. Vuoden 2023 huhtikuun alussa palkat nousivat keskimäärin 4,5 % ajalle 1.4.–31.12.2023.

Vuonna 2024 palkkojen arvioidaan nousevan 3 %. Vuoden 2024 talousarvioon suorituslisään varataan 1,1 % (60 000 euroa) yleisen palkkausjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön peruspalkkojen yhteismäärästä. Tämä prosenttiosuus on sama kuin vuonna 2023.

Talousarvion 2024 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 laatimisohteja

Kukin tulosityksikkö sisällyttää talousarvioehdotukseensa kaikki määrärahat. Talousarvioesityksen pohjalla on oltava yksilöity toimintasuunnitelma määrärahojen käytöstä.

Budjettivastuulliset syöttävät talousarvion 2024 sekä suunnitelmavuosien 2025–2026 luvut suoraan kirkon palvelukeskuksen järjestelmään. Taloustoimisto auttaa ja neuvoo tarvittaessa. Talousarviopohjassa on valmiina tilinpäätöksen 2022, talousarvion 2023 sekä kuluvan vuoden 2023 toteumaluvut tallennushetkellä. Taloustoimisto tallentaa syöttöpohjaan vakinaisten työntekijöiden palkat sivukuluineen. Budjettivastuulliset syöttävät tarvittavat muut palkkakulut sivukuluineen. (voimassa olevat: sosiaaliturvamaksu 1,53 %, eläkemaksu 21,0 %, muut sosiaalivakuutusmaksut 1,49%)

Kirjanpitäjä Arja Lehtinen toimii taloustoimiston yhteyshenkilönä talousarvioon liittyvissä kysymyksissä.

Mahdollinen seurakunnan raamin ylitys on aina yksilöitävä ja kirjallisesti perusteltava yhteiselle kirkkoneuvostolle.

Kukin seurakunta laatii omat toimintasuunnitelmansa oman seurakunnan strategiansa mukaisesti. Yhtymän talousarviokirjaan seurakunnat asettavat strategiansa mukaisesti 1–3 toiminnallista, koko seurakuntaa koskevaa mitattavissa olevaa tavoitetta mittareineen. Lisäksi seurakunnat ja yhtymän pääluokat asettavat ympäristödiplomin toteuttamiseen liittyvän tavoitteen. Seurakunnat tekevät lyhyet koonnit (2 sivua) toimintasuunnitelmistaan seurakuntayhtymän talousarviokirjaa varten. Toiminnallisten tavoitteiden toteuttamisesta on raportoitava yhteiselle kirkkovaltuustolle 1–2 kertaa vuodessa.

Talousarvion laatimisaikataulu

24.8.

Yhteinen kirkkoneuvosto vahvistaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisohjeen ja määräraha-kehkeykset.

28.9.

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 tuloveroprosentista.

6.10. mennessä

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan talousarviovastuulliset johtokunnat käsittelevät talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman teksti- ja numero-osat ja niiden perustelut.

27.10. mennessä

Seurakuntaneuvostot ja kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta käsittelevät talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman teksti- ja numero-osat ja niiden perustelut.

16.11.

Yhteinen kirkkoneuvosto käsittelee esityksen talousarvioksi vuodelle 2024 ja toiminta- ja taloussuunnitelmiksi vuosille 2024–2026 (numeroaineisto, perustelut).

Taloustoimisto tekee talousarvioesitykseen yhteisen kirkkoneuvoston päättämät muutokset ja yhteinen kirkkoneuvosto lähettää talousarvion seurakuntiin lausuntokierrokselle.

24.11. mennessä

Seurakuntaneuvostot antavat lausuntonsa seurakuntayhtymän talousarviosta ja toiminta- ja taloussuunnitelmasta.

To 30.11.

Yhteinen kirkkoneuvosto antaa seurakuntien lausunnot sisältävän talousarvioesityksen yhteiselle kirkkovaltuustolle.

14.12.

Yhteinen kirkkovaltuusto käsittelee ja päättää vuoden 2024 talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026.

Talousarvion tuloslaskelman ja käyttötalousosan menokehyksen raami vuodelle 2024

TALOUSARVIOT 2024-2026	TP 2022	TA 2023	Raami 2024	Ero 2024-22
TOIMINTAKATE	-10 798 776	-10 286 404	-11 493 000	-694 224
Kirkollisverotulot	11 288 910	10 682 288	11 914 881	625 970
Valtionrahoitus	1 342 740	1 290 235	1 377 074	34 334
Verotuskulut	-178 109	-188 110	-177 851	258
Keskusrahastomaksut	-547 382	-560 790	-564 446	-17 063
Eläkerahastomaksut	-547 382	-560 790	-564 446	-17 063
<i>Verotulot ja -kulut yhteensä</i>	<i>11 358 777</i>	<i>10 662 833</i>	<i>11 985 212</i>	<i>626 435</i>
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	<i>-679 846</i>	<i>130 000</i>	<i>150 000</i>	<i>829 846</i>
VUOSIKATE	-119 844	506 429	642 212	762 056
Poistot	-508 493	-500 000	-563 000	-54 507
Poistoeron lisäys	12 277	11 000	12 277	-
TILIKAUDEN ALI/YLIJÄÄMÄ	-616 060	17 429	91 489	707 550

KÄYTTÖTALOUSOSA	Jako-osuus	Tuki/hanke	RAAMI 2024	TP 2022	TA 2023
Hämeenlinna-Vanaja	5 216 000		5 216 000	4 972 846	5 095 628
Lammi	628 000	64 000	692 000	614 956	656 595
Hauho	354 000	36 000	390 000	367 608	368 900
Yhtymän pääluokat yhteensä	5 070 000	125 000	5 195 000	4 843 366	4 165 281
Yhteensä	11 268 000	225 000	11 493 000	10 798 776	10 286 404